

History of Economic Theories

SECOND EDITION

ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
MÔN LỊCH SỬ CÁC HỌC THUYẾT KINH TẾ

Chủ biên : PGS. PTS Mai Ngọc Cường

LỊCH SỬ
CÁC HỌC THUYẾT
KINH TẾ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

33(09)
814

(10)

ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
MÔN LỊCH SỬ CÁC HỌC THUYẾT KINH TẾ

Chủ biên: PGS. PTS Mai Ngọc Cường

05-04
00444

TRƯỜNG ĐẠI. KINH TẾ QUỐC DÂN
TRUNG TÂM THÔNG TIN VÀ TƯ LIỆU
03 04
00669

LỊCH SỬ
**CÁC HỌC THUYẾT
KINH TẾ**

33(09)

THƯ VIỆN
TRƯỜNG CAO ĐẲNG C. HÀ NỘI

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ
HÀ NỘI, 1999

MỤC LỤC

Lời nói đầu (cho lần xuất bản thứ hai)	5
Lời tựa	10
Lời nói đầu (cho lần xuất bản lần thứ nhất)	13
PHẦN MỞ ĐẦU	15
➤ <i>Chương I:</i> Đối tượng và phương pháp của môn Lịch sử các học thuyết kinh tế	15
PHẦN THỨ HAI	20
<i>Chương II:</i> Các tư tưởng kinh tế thời cổ đại và trung cổ	20
✕ PHẦN THỨ BA: Các học thuyết kinh tế thời kỳ cuối thế kỷ XV đến cuối thế kỷ XIX	42
➤ <i>Chương III:</i> Các học thuyết kinh tế của trường phái cổ điển	44
➤ <i>Chương IV:</i> Những khuynh hướng phê phán học thuyết kinh tế tư sản cổ điển.	87
PHẦN THỨ TƯ : Học thuyết kinh tế Marx - Lenin	106
✕ <i>Chương V:</i> Tiến trình phát triển học thuyết kinh tế Marx-Lenin	107
PHẦN THỨ NĂM: Các học thuyết kinh tế hiện đại từ cuối thế kỷ XIX đến nay	121
✕ <i>Chương VI:</i> Các học thuyết kinh tế của trường phái cổ điển mới	125
<i>Chương VII:</i> Các học thuyết kinh tế của trường phái lịch sử mới và khuynh hướng xã hội	176
➤ <i>Chương VIII:</i> Học thuyết kinh tế của trường phái Keynes	186
<i>Chương IX:</i> Học thuyết kinh tế của trường phái Thế chế	215
➤ <i>Chương X:</i> Học thuyết kinh tế của trường phái Chính hiện đại	228
➤ <i>Chương XI:</i> Học thuyết kinh tế của chủ nghĩa tự do mới	253
➤ <i>Chương XII:</i> Học thuyết về nền kinh tế thị trường xã hội ở Cộng hoà liên bang Đức	268
<i>Chương XIII:</i> Học thuyết kinh tế của trường phái tả và cấp tiến	280
✕ <i>Chương XIV:</i> Các học thuyết tăng trưởng, phát triển kinh tế và thương mại quốc tế	288
Tài liệu tham khảo	318

LỜI NÓI ĐẦU

(Cho lần xuất bản thứ hai)

Việc giảng dạy môn lịch sử các học thuyết kinh tế cho sinh viên bậc cử nhân, học viên cao học và nghiên cứu sinh ở các trường đại học khối kinh tế ở nước ta đến nay đã được gần 10 năm.

Mười năm qua, theo chương trình của Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt ngày 25 tháng 7 năm 1990, ở nhiều trường đại học đã biên soạn thành chương trình, bài giảng và giáo trình cho phù hợp với mục tiêu đào tạo của trường.

Năm 1991 nhà xuất bản Đại học và Giáo dục chuyên nghiệp cho xuất bản cuốn "Lịch sử các học thuyết kinh tế" do tập thể bộ môn Kinh tế chính trị trường Đại học Kinh tế Quốc dân biên soạn. Cuốn sách được tái bản lần thứ hai vào năm 1993, lần thứ ba vào năm 1995 và được sử dụng làm tài liệu giảng dạy chính thức môn Lịch sử các học thuyết kinh tế ở trường Đại học Kinh tế Quốc dân cũng như các trường đại học kinh tế khác.

Trong các trường đại học khối kinh tế, và các khoa kinh tế của các trường đại học, Lịch sử các học thuyết kinh tế là một môn khoa học mới. Vì vậy, việc nghiên cứu và giảng dạy vấn đề này vẫn còn có sự chưa thống nhất ở các trường về kết cấu nội dung, phương pháp giảng dạy, những vấn đề trọng tâm, hệ thống các tài liệu tham khảo cũng như thời lượng cho từng đối tượng học viên.

Theo chúng tôi, sự thành công của những người nghiên cứu, giảng dạy môn Lịch sử các học thuyết kinh tế cần chú ý tới hai vấn đề rất cơ bản. Vấn đề thứ nhất là sự hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị. Và vấn đề thứ hai là vai trò của nhà nước trong việc hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị trong tiến trình phát triển của lịch sử. Theo chúng tôi Lịch sử các học thuyết kinh tế, về thực chất là môn khoa học nghiên cứu để giải quyết hai vấn đề trung tâm này. Tuy nhiên, hiện nay, trong nghiên cứu, biên soạn chương trình, giáo trình bài giảng và giảng dạy, không phải ai cũng đã thấy được ý nghĩa của hai vấn đề đó.

Trước hết, Lịch sử các học thuyết kinh tế phải làm rõ quá trình phát sinh, phát triển, thay thế lẫn nhau của tư tưởng giá trị hàng hoá. Giá trị hàng hoá được hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng như thế nào qua các giai đoạn phát triển của lịch sử.

Các nhà kinh tế học trọng thương coi giá trị do lưu thông tạo ra. Các nhà kinh tế học cổ điển và C. Mark coi giá trị do lao động sản xuất

tạo thành. Hơn nữa, C Mark nhấn mạnh, chất của giá trị, thực thể của giá trị là lao động trừu tượng. J.B. Say và các nhà kinh tế học cổ điển mới tuy có sự khác nhau về công cụ đo lường, nhưng đều cho rằng giá trị do ích lợi của vật quyết định. Các nhà kinh tế học hiện nay đều có thiên hướng coi giá trị hàng hoá do ích lợi giới hạn của các nhân tố của sản xuất như lao động, đất đai, tư bản và quản lý (chứ không riêng lao động của người công nhân) quyết định.

Trên cơ sở hình thành giá trị, các học thuyết kinh tế tập trung giải quyết những vấn đề liên quan đến phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị hàng hoá. Những vấn đề về tiền lương, lợi nhuận, lợi tức, địa tô, cung cầu và giá cả, tiết kiệm, đầu tư, tích lũy, tiêu dùng,... chẳng qua là các khái niệm, phạm trù, quy luật phản ánh các hình thái biểu hiện khác nhau xu hướng vận động của giá trị hàng hoá, được phân phối, trao đổi, sử dụng theo những quan điểm khác nhau. Những vấn đề cạnh tranh, độc quyền... được phân tích với tư cách là những hình thái môi trường của sự hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị. Lý thuyết phát triển kinh tế làm sáng rõ thêm cho những nguyên lý làm gia tăng giá trị, đặc biệt là với các nước đang phát triển hiện nay. Lý thuyết về thương mại và nền tài chính quốc tế chỉ ra việc trao đổi và thanh toán giá trị trong điều kiện một nền kinh tế mở.

Vấn đề thứ hai cần chú trọng trong nghiên cứu và giảng dạy môn học này là vấn đề vai trò nhà nước trong quá trình hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị. Có thể nói, lịch sử phát triển các học thuyết kinh tế cũng là lịch sử giải quyết vấn đề nhà nước có vai trò như thế nào trong việc hình thành, phân phối trao đổi và sử dụng giá trị. Trong thực tế, các trường phái kinh tế học đều cho rằng, để hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị, nhà nước đều có một vai trò kinh tế nhất định. Tuy nhiên vai trò đó ngày càng được hoàn thiện hơn theo đà phát triển của nền sản xuất.

Trường phái đầu tiên của kinh tế học tư sản coi trọng vai trò của nhà nước trong việc đề ra các chính sách tạo điều kiện cho việc tích lũy tiền tệ.

Các nhà kinh tế học phái cổ điển mặc dù coi trọng vai trò của bàn tay vô hình trong việc hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị và xác định cho nhà nước vai trò tạo khuôn khổ luật pháp và bảo vệ an ninh chính trị, đảm bảo sự ổn định cho quá trình tạo ra giá trị, song cũng cho rằng nhà nước phải là người tạo ra cơ sở hạ tầng, hỗ trợ cho sản xuất ra giá trị.

Trường phái Keynes nhấn mạnh vai trò nhà nước trong việc thực hiện giá trị. Theo ông, để thực hiện được giá trị hàng hoá, nhà nước phải sử dụng các công cụ chính sách vĩ mô tác động vào đầu tư, tiết kiệm và tiêu dùng trong nền kinh tế để tạo ra sự cân đối giữa tổng cung và tổng cầu.

Trường phái tự do mới trong khi thiên về ủng hộ cơ chế tự do tạo ra giá trị, thì vẫn coi trọng vai trò nhà nước trong việc sử dụng các công cụ chính sách như tiền tệ, thuế khoá nhằm đảm bảo cho việc thực hiện giá trị một cách bình thường. Theo xu hướng đó, những người theo hướng kinh tế thị trường xã hội lại hy vọng vào việc nhà nước sử dụng các công cụ chính sách vĩ mô và hệ thống luật pháp để đảm bảo cho sự phân phối giá trị một cách bình đẳng.

Tổng hợp những tư tưởng trên, những theo trường phái chính hiện đại coi trọng cả cơ chế thị trường và vai trò nhà nước trong việc hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị. Đối với họ điều hành một nền kinh tế hiện đại không thể thiếu được vai trò của thị trường và vai trò của nhà nước. Họ coi nhà nước và thị trường có vai trò ngang nhau trong việc hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị hàng hoá.

Tóm lại, giá trị và vai trò nhà nước trong việc hình thành, phân phối và sử dụng giá trị là hai vấn đề xuyên suốt trong môn học Lịch sử các học thuyết kinh tế. Việc nghiên cứu, biên soạn chương trình, giáo trình bài giảng và giảng dạy theo chúng tôi, cần tập trung làm rõ những tư tưởng này.

Quán triệt những tư tưởng đó, năm 1996, trong khuôn khổ dự án sản xuất thử nghiệm cấp bộ của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các tác giả bộ môn Kinh tế chính trị đã xuất bản cuốn tài liệu **Lịch sử các học thuyết kinh tế** do PGS.PTS Mai Ngọc Cường làm chủ biên. Cuốn sách gồm 4 phần, 14 chương được kết cấu như sau

Phần mở đầu, gồm chương I: Đối tượng và phương pháp môn lịch sử các học thuyết kinh tế.

Phần thứ hai: Các học thuyết kinh tế thời kỳ cổ đại và trung cổ, gồm chương II: Các tư tưởng kinh tế thời cổ đại và trung cổ.

Phần thứ ba: các học thuyết kinh tế cuối thế kỷ XV đến giữa thế kỷ XIX, gồm 3 chương:

Chương III: Tiến trình các học thuyết kinh tế của phái cổ điển

Chương IV: Những khuynh hướng phê phán học thuyết kinh tế tư sản cổ điển.

Chương V: Học thuyết kinh tế của Marx.

Phần thứ tư: Kinh tế học hiện đại từ cuối thế kỷ XIX đến nay, gồm 9 chương.

Chương VI: Các học thuyết kinh tế của phái cổ điển mới.

Chương VII: Trường phái lịch sử mới và khuynh hướng xã hội.

Chương VIII: Học thuyết kinh tế của phái Keynes.

Chương IX: Tiến trình của trường phái thể chế.

Chương X: Kinh tế học trường phái chính hiện đại.

Chương XI: Các học thuyết kinh tế của chủ nghĩa tự do mới.

Chương XII: Học thuyết kinh tế thị trường xã hội ở Cộng hoà liên bang Đức.

Chương XIII: Kinh tế học phái tả và cấp tiến.

Chương XIV: Các học thuyết tăng trưởng, phát triển kinh tế, thương mại và tài chính quốc tế.

Cuốn sách xuất bản lần đầu được phổ biến rộng rãi làm tài liệu giảng dạy cử nhân kinh tế, học viên sau đại học ngành kinh tế cũng như chuyên ngành kinh tế chính trị của các trường đại học trong cả nước, được dư luận ban đọc hoan nghênh và coi đây là tài liệu đầu tiên của Việt Nam nghiên cứu khá đầy đủ và hoàn hảo các học thuyết kinh tế, thể hiện rõ những ý tưởng, nội dung chủ yếu của các tư tưởng kinh tế trong lịch sử.

Trước nhu cầu xã hội về cuốn sách này, năm 1999, Dự án sản xuất thử nghiệm cấp bộ mã số: DA 99-38-03 của Bộ giáo dục và Đào tạo tiếp tục cho phép nhóm tác giả bổ sung hoàn thiện, tái bản cuốn *Lịch sử các học thuyết kinh tế*.

Việc tái bản cuốn "Lịch sử các học thuyết kinh tế" lần này có một số điểm bổ sung và hoàn thiện so với lần xuất bản thứ nhất.

Về cơ bản vẫn bao gồm 14 chương, nhưng được chia thành 5 phần. Học thuyết kinh tế của Marx - Lenin thuộc phần 3 trong cuốn sách lần xuất bản đầu, được nâng lên thành một phần riêng. Việc tách học thuyết Marx - Lenin thành một phần là điều hợp lý vì đây là một hệ tư tưởng hoàn toàn khác, nó là nền tảng lý luận cho việc xây dựng CNXH của các nước đi theo con đường XHCN.

Nội dung của một số chương được bổ sung, hoàn thiện. Nhất là trong chương 2, cuốn sách bổ sung thêm một số tư tưởng kinh tế thời cổ đại và trung cổ ở các nước phương Đông. Chương 14, phần lý thuyết tăng trưởng và phát triển kinh tế được tập trung vào các nước đang phát triển. Điều này có ý nghĩa thiết thực hơn cho thực tiễn Việt Nam hiện nay.

Tóm lại, việc hoàn thiện biên tập cuốn *Lịch sử các học thuyết kinh tế* lần này đã kết hợp được theo dòng lịch sử với hệ thống các quan điểm, tiếp tục làm rõ thêm những nội dung xuyên suốt trong tư tưởng kinh tế là vấn đề giá trị và vai trò nhà nước trong việc hình thành, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị. Đó là yêu cầu cơ bản nhất khi viết về Lịch sử các học thuyết kinh tế.

Để bổ sung hoàn thiện cuốn sách, tập thể cán bộ khoa học môn Lịch sử các học thuyết kinh tế, Đại học kinh tế quốc dân, do PGS.PTS Mai Ngọc Cường là chủ biên, với lòng say mê về sự phát triển môn học đã làm việc rất khẩn trương. Tham gia vào việc bổ sung, hoàn thiện có:

PGS.PTS Mai Ngọc Cường

PTS Đỗ Đức Bình

PGS.PTS Vũ Văn Hân

PTS Đào Phương Liên

PTS Nguyễn An Ninh

Th.s Nguyễn Văn Tường

PGS.PTS Trần Bình Trọng

Tập thể tác giả xin chân thành cảm ơn sự quan tâm, hỗ trợ, giúp đỡ, tạo điều kiện của Vụ Khoa học công nghệ - Bộ Giáo dục và đào tạo; Ban Giám hiệu, Phòng quản lý Khoa học - Đại học Kinh tế quốc dân; Nhà xuất bản Thống kê; Nhà in Nông nghiệp và nhiều tổ chức cơ quan khác; cũng như những ý kiến đóng góp quý báu của GS.PTS Nguyễn Đình Hương, GS.TS Lương Xuân Quỳnh, GS.PTS Vũ Đình Bách, GS. TS Thân Đức Hiền, GS.TS Vũ Hy Chương, PGS.PTS Đỗ Hoài Nam, PGS.PTS Lê Văn Sang và PTS. Đào Lê Minh để cuốn sách kịp ra mắt bạn đọc.

Mặc dù tái bản lần thứ hai nhưng cuốn sách vẫn không tránh được những hạn chế và thiếu sót. Tập thể tác giả rất mong nhận được sự góp ý của bạn đọc để tiếp tục hoàn thiện trong lần tái bản sau.

Hà nội, tháng 10 năm 1999

Tập thể tác giả

Lời tựa

Trong quá trình phát triển nền kinh tế hàng hoá nhiều thành phần, vận hành theo cơ chế thị trường, có sự quản lý của Nhà nước, theo định hướng XHCN ở nước ta, việc nghiên cứu các tư tưởng, học thuyết kinh tế có ý nghĩa hết sức quan trọng. Đối với các nhà xây dựng chiến lược phát triển kinh tế, các nhà hoạch định chính sách cụ thể việc hiểu biết một cách có hệ thống và tổng quát về các học thuyết kinh tế của nhân loại dưới góc độ lịch sử và lo gíc là rất cần thiết. Mặt khác trong công tác đào tạo, nhất là đào tạo sinh viên kinh tế, các môn học kinh tế nói chung và lịch sử các học thuyết kinh tế nói riêng những năm gần đây có đổi mới nhưng nhìn chung vẫn còn nhiều vấn đề tiếp tục nghiên cứu từ chương trình, giáo trình, tài liệu chuyên khảo đến nội dung giảng dạy. Trong bối cảnh đó, cuốn Lịch sử các học thuyết kinh tế do PGS.PTS Mai Ngọc Cường làm chủ biên đã đáp ứng kịp thời về nhu cầu nghiên cứu và góp phần hoàn thiện việc đổi mới nội dung giảng dạy môn học.

Cuốn sách của các tác giả được chia thành 4 phần gồm 14 chương.

Phần mở đầu, giới thiệu đối tượng phương pháp môn lịch sử các học thuyết kinh tế.

Phần thứ hai, giới thiệu các tư tưởng kinh tế thời cổ đại và trung cổ.

Phần thứ ba, giới thiệu các học thuyết kinh tế từ cuối thế kỷ XV đến giữa thế kỷ XIX.

Phần thứ tư, giới thiệu các học thuyết kinh tế hiện đại từ cuối thế kỷ XIX đến nay.

Có thể nói rằng đây là công trình được biên soạn công phu. Các tác giả đã thành công trong việc giới thiệu và luận giải khá đầy đủ, tổng quát các xu hướng vận động và phát triển các lý thuyết kinh tế chủ yếu của nhân loại bắt đầu từ thời kỳ cổ đại đến những năm gần đây của thế kỷ XX. Với cách tiếp cận theo tiến trình lịch sử, kết hợp hợp lý với tính logic, trình bày rõ ràng điều kiện hoàn cảnh ra đời, đặc điểm phương pháp luận của từng học thuyết kinh tế, cuốn sách đã giúp cho người đọc thấy được sự phát triển của các học thuyết kinh tế qua các thời đại khác nhau cũng như các trường phái khác nhau của mỗi giai đoạn phát triển của nền kinh tế.

Giá trị của cuốn sách không chỉ dừng lại ở tính hệ thống và sự đầy đủ các học thuyết tiêu biểu trong lịch sử, mà quan trọng hơn là ở chỗ cuốn

sách đã chắt lọc những tinh hoa của từng học thuyết gắn với hoàn cảnh lịch sử xuất hiện chúng. Ở mỗi học thuyết, tuy số trang không nhiều nhưng đã trình bày súc tích khá đầy đủ các tư tưởng nội dung của học thuyết. Đây là việc làm đòi hỏi có trình độ sâu về chuyên môn. Vì vậy có thể nói đó là thành công rất cơ bản trong việc biên soạn công trình khoa học về Lịch sử các học thuyết kinh tế.

Một vấn đề đáng chú ý khác của cuốn sách này là, các tác giả đã luận giải được tính quy luật của tiến trình phát triển kinh tế hàng hoá, kinh tế thị trường trong lịch sử. Theo dòng lịch sử từ các tư tưởng kinh tế thời kỳ cổ đại, trung cổ và đến hiện đại cuốn sách đã cho thấy những tính qui luật kinh tế của quá trình chuyển từ kinh tế tự nhiên sang kinh tế hàng hoá, từ kinh tế hàng hoá giản đơn sang kinh tế thị trường có sự quản lý của Nhà nước. Gắn liền với mỗi thời kỳ là quan niệm khác nhau về các quy luật kinh tế chi phối sản xuất, phân phối, trao đổi và sử dụng giá trị - phạm trù cơ bản của kinh tế học trong mọi thời đại, cũng như quan niệm về vai trò kinh tế của Nhà nước trong quá trình tái sản xuất giá trị, tái sản xuất của cải của xã hội loài người. Chính sự trình bày logic về lịch sử phát triển và những nội dung cơ bản kiểu tổ chức kinh tế thị trường của cuốn sách đã đáp ứng được kịp thời nhu cầu tìm hiểu của đông đảo bạn đọc trong quá trình đổi mới kinh tế của nước ta.

Một khía cạnh rất đáng trân trọng khác của cuốn sách là ở chỗ quan điểm đúng đắn của các tác giả khi nhận xét, bình luận thành tựu và hạn chế của từng học thuyết kinh tế. Rõ ràng là mỗi học thuyết kinh tế ra đời trong những hoàn cảnh lịch sử cụ thể. Vì vậy nội dung và phương pháp luận của mỗi học thuyết có những thành tựu đồng thời có những hạn chế nhất định. Việc đánh giá mỗi học thuyết đòi hỏi phải có quan điểm duy vật biện chứng, lịch sử và khách khách quan. Có như vậy mới thấy được thành tựu, hạn chế của các học thuyết để tiếp thu được tinh hoa nhân loại. Cuốn sách này đã thể hiện được phương pháp đó. Các tác giả đã thực hiện triệt để phương pháp duy vật biện chứng và quan điểm lịch sử, không xem xét đi sâu quá khứ bằng tiêu chuẩn hiện tại. Đồng thời họ sử dụng tốt phương pháp phê phán, phương pháp tiếp cận hệ thống, phương pháp phát triển tổng hợp để vạch rõ những thành tựu khoa học, những hạn chế cũng như sự kế thừa, phát triển của các quan điểm kinh tế của các đại biểu khác nhau. Nhờ vậy, người đọc có thể hiểu rõ được vị trí, vai trò của mỗi học thuyết kinh tế, mỗi nhà kinh tế học trong hệ thống "Cây học thuyết kinh tế" của nhân loại. Đồng thời, khẳng định được giá trị khoa học và những cống hiến của học thuyết kinh tế Marx - Lenin trong các thang bậc phát

triển của trí tuệ loài người. Đây là một bước tiến rõ nét so với một số cuốn sách về Lịch sử học các thuyết kinh tế được biên soạn trước đây.

Mặc dù còn cần cố gắng nhiều hơn trong việc bố trí cân đối về cơ cấu hàm lượng các học thuyết, các trường phái, cũng như để thể hiện ở các chương theo trình tự logic hợp lý, nhất quán,... song có thể nói cho đến nay ở nước ta cuốn *Lịch sử các học thuyết kinh tế* do PGS.PTS Mai Ngọc Cường chủ biên là cuốn sách được biên tập hoàn hảo nhất. Hy vọng cuốn sách này sẽ đáp ứng một cách có hệ thống và hoàn thiện hơn việc tìm hiểu, nghiên cứu, giảng dạy và học tập lịch sử các học thuyết kinh tế thuộc các trình độ cử nhân, bồi dưỡng sau đại học, cao học và nghiên cứu sinh kinh tế trong thời kỳ đổi mới.

Tháng 7 năm 1996

GS.TS Lương Xuân Quỳ

Hiệu trưởng Đại học Kinh tế quốc dân

LỜI NÓI ĐẦU

(Cho lần xuất bản thứ nhất)

Trong quá trình đổi mới ở nước ta, việc nghiên cứu các lý thuyết về kinh tế thị trường trong lịch sử có ý nghĩa rất quan trọng. Nó cho phép những người nghiên cứu, giảng dạy, học tập về khoa học kinh tế, các nhà hoạch định chính sách kinh tế ở tầm vĩ mô cũng như các nhà doanh nghiệp và những người quan tâm đến vấn đề lý thuyết kinh tế có được những hiểu biết tổng quát về các lý thuyết kinh tế trong lịch sử. Từ đó họ có được cơ sở lý luận vững chắc trong nghiên cứu khoa học kinh tế, xây dựng các chính sách để tổ chức, quản lý, điều hành phát triển nền kinh tế nói chung cũng như hoạt động kinh doanh của từng doanh nghiệp nói riêng.

Trong lĩnh vực đào tạo, những năm qua cho thấy nhu cầu về một tài liệu có đầy đủ và hệ thống các lý thuyết kinh tế trong lịch sử còn chưa được đáp ứng. Nhiều tài liệu giáo trình, bài giảng, các sách chuyên khảo về lịch sử các học thuyết kinh tế được xuất bản trong cả nước nhưng mới cung cấp cho người đọc một số lượng rất hạn chế về các tư tưởng kinh tế của nhân loại.

Chính vì vậy, tập thể các cán bộ khoa học của môn Lịch sử các học thuyết kinh tế, Đại học Kinh tế quốc dân, giới thiệu với bạn đọc cuốn Lịch sử các học thuyết kinh tế.

Công trình nghiên cứu của các tác giả được chia thành 4 phần, gồm 14 chương.

Phần mở đầu: Giới thiệu đối tượng và phương pháp môn lịch sử các học thuyết kinh tế.

Phần thứ hai: Giới thiệu các học thuyết kinh tế thời cổ đại và trung cổ.

Phần thứ ba: Giới thiệu các học thuyết kinh tế từ cuối thế kỷ XV đến giữa thế kỷ XIX, gồm các học thuyết kinh tế của trường phái cổ điển, sự phê phán các học thuyết trường phái cổ điển từ những người tiểu tư sản và chủ nghĩa xã hội không tưởng, và học thuyết kinh tế của chủ nghĩa Marx- Lenin.

Phần thứ tư: Giới thiệu các học thuyết kinh tế hiện đại từ cuối thế kỷ XIX đến nay. Phần này trình bày các trường phái cổ điển mới, trường phái lịch sử mới, trường phái Keynes, trường phái thể chế, trường phái chính hiện đại, trường phái tự do mới, kinh tế học phái tả và cấp tiến hiện đại. Cuối phần này cuốn sách nghiên cứu các lý thuyết tăng trưởng và phát

triển kinh tế hiện đại, đặc biệt chú trọng tới các mô hình tăng trưởng kinh tế cổ điển mới, Keynes mới, các lý thuyết tăng trưởng kinh tế ở các nước đang phát triển và những vấn đề thương mại quốc tế, tài chính quốc tế.

Với nội dung như vậy, tập thể tác giả hy vọng sẽ cung cấp cho những người nghiên cứu, giảng dạy, học tập các nhà hoạch định chính sách ở cả tầm vĩ mô và vi mô một cách đầy đủ và có hệ thống hơn những vấn đề cơ bản về Lịch sử các học thuyết kinh tế. Từ đó góp phần nâng cao việc nghiên cứu lý luận kinh tế và vận dụng vào thực tiễn phát triển nền kinh tế định hướng XHCN ở nước ta.

Cuốn sách được biên soạn với sự nỗ lực cố gắng của tập thể cán bộ khoa học môn Lịch sử các học thuyết kinh tế, Đại học Kinh tế quốc dân, do PGS.PTS Mai Ngọc Cường là chủ biên. Tham gia biên soạn có:

PGS.PTS Mai Ngọc Cường

PTS Đỗ Đức Bình

PGS.PTS Vũ Văn Hàn

PTS Đào Phương Liên

PTS Nguyễn An Ninh

Th.s Nguyễn Văn Tường

PGS.PTS Trần Bình Trọng

Trong quá trình biên soạn và xuất bản cuốn sách tập thể tác giả được sự quan tâm, hỗ trợ, giúp đỡ, tạo điều kiện của Vụ Khoa học công nghệ, Vụ Đào tạo Bộ Giáo dục và Đào tạo, Ban Giám hiệu, Phòng quản lý Khoa học Đại học Kinh tế quốc dân, Nhà xuất bản Thống kê, Nhà in Nông nghiệp và nhiều tổ chức cơ quan khác. Tập thể tác giả xin chân thành cảm ơn các cơ quan trên, đồng thời xin bày tỏ sự biết ơn sâu sắc tới GS.TS Lương Xuân Quỳ, GS.PTS Vũ Đình Bách, GS.TS Ngô Đình Giao, GS.PTS Nguyễn Đình Hương, GS.TS Vũ Hy Chương, PGS.PTS Đỗ Hoài Nam, PGS.PTS Lê Văn Sang, đã góp nhiều ý kiến quý báu và tạo điều kiện để cuốn sách ra mắt bạn đọc.

Mặc dù cuốn sách còn những thiếu sót do trình độ và điều kiện nghiên cứu còn hạn chế. Một số phần còn được trình bày rất khái quát nêu lên những nét rất cơ bản của các trường phái. Phân tư tưởng kinh tế Việt Nam chưa được đề cập trong lần xuất bản này song nhu cầu tìm hiểu về lịch sử các học thuyết kinh tế của đông đảo bạn đọc đã khuyến khích các tác giả giới thiệu cuốn sách Lịch sử các học thuyết kinh tế. Tập thể tác giả rất mong nhận được sự góp ý của bạn đọc để tiếp tục hoàn thiện trong lần tái bản sau.

Tập thể tác giả

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Aphanaxep V.X - Các giai đoạn phát triển của kinh tế chính trị tư sản - NXB Kinh tế Maxcova 1985.
2. Aphanaxep V. X - Phê phán các học thuyết chống chủ nghĩa Mark trong kinh tế chính trị . NXB sách giáo khoa Mark - Lenin 1983 T 1.
3. Anhi Kin A.V - Tuổi trẻ của một khoa học cuộc sống và tư tưởng của những nhà tư tưởng kinh tế trước Mark - NXB Chính trị Maxcova, 1985 (tiếng Nga).
4. Begg. D - Kinh tế học . NXB thống kê và trường Đại học kinh tế quốc dân, 1995.
5. Lịch sử các học thuyết kinh tế - NXB Moncretien, 1961 (tiếng Pháp).
6. Các học thuyết kinh tế - Lịch sử phát triển, tác giả và tác phẩm. Chủ biên PTS. Mai Ngọc Cường. NXB Thống kê, 1995.
7. Các lý thuyết kinh tế học phương tây hiện đại. Chủ biên Lê Văn Sang Mai Ngọc Cường . NXB Khoa học xã hội, 1993.
8. Codac IU.G - Phê phán các quan điểm "giới hạn" về CNXH - Liên hiệp xuất bản đại học Kiep - Odetxa, 1988 (tiếng Nga).
9. Copexi B. - Chủ nghĩa bảo thủ mới và phái tả mới. NXB Chính trị Maxcova, 1986 (tiếng Nga)
10. Công nghiệp hoá theo hướng xuất khẩu đồng thời thay thế nhập khẩu ở Việt Nam. Chủ biên PTS Mai Ngọc Cường - PTS Vũ Văn Hán. NXB Thống kê, 1996
11. Gzaturenxki A.G - Phê phán mô hình tư sản và xét lại về CNXH. NXB Chính trị Ukraina, 1983 (tiếng Nga).
12. Keynes J.M - Lý thuyết tổng quát về việc làm, lãi suất và tiền tệ. NXB Giáo dục và Trường Đại học kinh tế quốc dân . Hà nội 1994.
13. Lênin V.I toàn tập.
14. Lịch sử các học thuyết kinh tế . NXB Tư tưởng Maxcova, 1983. (tiếng Nga).
15. Lịch sử các học thuyết kinh tế. (tiếng Trung)
16. Lịch sử các học thuyết kinh tế. NXB Đại học và giáo dục chuyên nghiệp . Hà nội , 1991.
17. Lý thuyết hiện đại về kinh tế thị trường. Chủ biên PTS. Mai Ngọc Cường. Viện thông tin khoa học xã hội. phòng thông tin kinh tế học. Hà nội, 1991.

18. Lý luận và thực tiễn thương mại quốc tế. Chủ biên PTS. Mai Ngọc Cường. NXB Thống kê, 1994.
19. Mark .K. Tư bản. Quyển IV.
20. Những vấn đề cơ bản của lịch sử các học thuyết kinh tế. Chủ biên PTS. Mai Ngọc Cường NXB Thống kê 1993.
21. Poliaxni. F.I. Lịch sử các tư tưởng kinh tế. NXB Khoa học xã hội Hà nội 1973.
22. Samuelson. P.A. Kinh tế học 2 tập Viện quan hệ quốc tế 1989.
23. Smith. A. Nghiên cứu về nguyên nhân và bản chất sự giàu có của các dân tộc. NXB Matxcova 1962. (tiếng Nga).
24. Ricardo D. Những nguyên lý của kinh tế chính trị học và thuế khoá. (tiếng Pháp).
25. Xamxonop L.N - Lịch sử các tư tưởng kinh tế NXB Sự thật Hà nội 1963.
26. Voncop IU.V- Nền tảng lý luận của kinh tế chính trị tư sản. NXB Chính trị Lenigrat, 1988 (tiếng Nga).
27. Clark. J - Economic institution and human welfare - N.Y. Kuopi, 1957, 285p.
28. Domar E- Essays in the theory of economic growth. NY Oxford University Press, 1957, 272p.
29. Friedman M - Price theory - Chicago, 1976, 493p.
30. Leontiew W - Essays in economics. Oxford basil blackwel, 1978, 704p.
31. Menger K. Grundsätze der Volkswirtschaftslehre. Leipzig. Freytag, 1932.
32. Mises L - Die gemeinwirtschaft jena. Fisher, 1932.
33. Mises L - Socialism. L 1951, 653p.
34. Pareto V - Manuel d'economie politique. PM Giard 1927, 695p.
35. The political economy of the Soviet Union, Washington, 1984, 702p.
36. Shumpeter J - Capitalism, Socialism and democracy - NY Oxford University Press, 1976, 431p.
37. Shumpeter J- History of economic analysis - NY Oxford University Press, 1954, 1260p.
38. Saraffa P - The law of pressruns under competitive conditions. The economic journal, December, 1926.
39. Walras L - Element d'economie politique pure on theorie de la richesses sociale. Lausaune. F Ronge P.Pichon 1906, 491p.
40. Wieser F - Der naturliche weth. Vien Holler 1889, 239p.
41. Zauberman A. - The mathematical theory in Soviet planing - L: NY Oxford University Press, 1976, 164p.